

Kainuun liitto

Kainuun maakuntaudistus / maakuntastrategia

Maakuntaudistuksen OHRY 5.11.2018

Jouni Ponnikas, Kainuun liitto

Esityksen sisältö

- Kainuun maakuntakonsernin strategia (maakuntastrategia)
- palvelulupaus
- Maakuntakonsernin pitkän ajan Kainuun kehittämisen tavoitteet 2040
- Maakuntakonsernin toimintaa ohjaavat arvot

35 § *Maakuntastrategia*

Kainuun liitto

Maakuntalakiesityksen mukaan strategiassa tulee huomioida:

- 1) asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen maakunnan tehtäväalalla;
- 2) palvelujen järjestämistä ja tuottamista koskevat strategiset linjaukset;
- 3) maakunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet;
- 4) alueiden, alueiden käytön, elinympäristön laadun ja alueen elinkeinojen kehittäminen;
- 5) omistajapolitiikka;
- 6) henkilöstöpolitiikka;
- 7) asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet.

Kohdat 5 ja 6 koskevat maakuntakonsernia; muut osat koko maakuntaa (asukkaat, yritykset, järjestöt).

Maakunnan strategian **tulee perustua:**

- **arvioon maakunnan tilanteesta strategian laatimishetkellä sekä**
 - **aluekehityksen tilannekuva**
 - **sosiaali- ja terveystalouden, kasvupalvelujen ja muiden maakunnan järjestämisvastuulla olevien palvelujen tilannekuvat**
- **tulevista toimintaympäristön muutoksista**
 - **erityisesti palvelutarpeiden muutokset**
- **ja niiden vaikutuksista maakunnan tehtävien toteuttamiseen**
 - **kustannuspaineet ja palvelujen muutos- ja kehittämistarpeet**

Strategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta.

Maakuntastrategian ottamisesta huomioon maakunnan talousarvion ja -suunnitelman laatimisessa säädetään MaakL:n 97 §:ssä.

Strategia tarkistetaan vähintään kerran maakuntavaltuuston toimikaudessa.

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä

Kainuun liitto

- Tuottamisesta vastaava maakunnan liikelaitos on oikeudelliselta luonteeltaan osa maakuntaa. Siten liikelaitoksen toiminnasta ja talouden reunaehdoista päättää maakuntavaltuusto hyväksyessään maakuntastrategian, maakunnan talousarvion sekä maakunnan hallintosäännön.

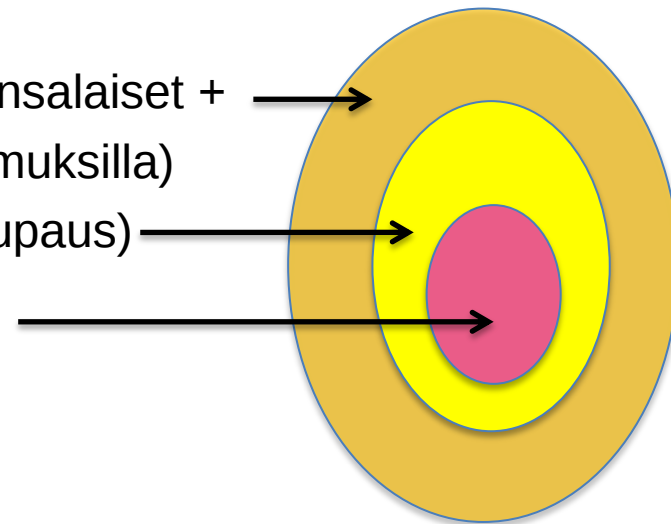
Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä

- Tulevassa maakuntaorganisaatiossa erotetaan järjestäminen ja tuottaminen toisistaan
- Järjestämistehtävää koskeva maakunnan **palvelulupaus ja palvelustrategia** laaditaan osana maakuntastrategiaa (osana samaa prosessia) koko tulevaa maakuntakonsernia koskevaksi
- **Tuottamisesta** vastaava maakunnan liikelaitos on oikeudelliselta luonteeltaan osa maakuntaa.
 - liikelaitoksen toiminnasta ja talouden reunaehdoista päättää maakuntavaltuusto hyväksyessään maakuntastrategian, maakunnan talousarvion sekä maakunnan hallintosäännön.

Millainen strategia?

- Alueen kehittämisen tavoitteet:
Koko maakunnan strategia (maakuntakonserni + kansalaiset +
sidosryhmät, järjestöt, yritykset, kunnat - kump.sopimuksilla)
- Mitä maakunnan työkaluilla halutaan tehdä (palvelulupaus)
- Maakunnan sisäinen strategia (palvelustrategia;
henkilöstöpolitiikka)

Kainuun liitto

KOKO KAINUUN YHTEINEN MAAKUNTAKONSERNIN STRATEGIA

Kainuun liitto

Palaveluluppausluonnos

TR6 16.10.2018
Jouni Ponnikas

Palvelulupaus

- Palvelulupaus on maakunnan asukkaille osoitettu tahdonilmaisu siitä, miten maakunta toteuttaa järjestämisvastuullaan olevat palvelut
 - Osa maakunnan strategiatyötä
 - Palvelulupaus ei muuta lailla säädettyä velvoitetta
 - Palvelustrategiaa ja -lupausta: maakuntalaki (35 §); laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (14 §, 15 §).
 - Kainuussa palvelulupaus koskee kaikkia maakunnan järjestämisvastuuseen kuuluvia palveluja
-

Kainuun maakuntakonsernin (järjestäjän) palvelulupaus kansalaisille

Kainuun liitto

- Maku Ohry on päättänyt, että Kainuussa laaditaan koko maakuntaa koskeva palvelulupaus.
- Tässä TR6 ehdotus laajaksi palvelulupaukseksi VATEn ja Maku ohryn käsittelyyn
- Oheinen laaja kuvaus on tarkoitettu erityisesti tulevan maakunnan omaan käyttöön ohjaamaan toimintaa ja konsernin osien omia palvelulupauksia sekä –strategioita sekä koko maakuntakonsernin strategiaa
- Seuranta:
 - Osaa lupauksen osa-alueista seurataan konsernitasolla ja osaa seurataan hallinnon osa-alueilla (sote-palvelut, kasvupalvelut jne.) ja niiden summa on konsernitason palvelulupauksen seuranta
 - Seurannassa mitataan lupauksen toteutumista organisaation (järjestäjän) näkökulmasta ja asiakkaan näkökulmasta
 - Seurantaan asetetaan monialainen seuranta- ja arviointiryhmä (kansalaiset, järjestöt, yritykset, oppilaitokset, kunnat – maakuntakonsernin asiakkaat ja yhteistyökumppanit kattavasti edustettuna)

Palvelulupauksen lähtökohtia

Kainuun liitto

- Palvelulupaus voi olla uskottava ja toteutua vain, mikäli alueella tehdään tuloksellista yhteistyötä ja luottamus pääoma on riittävällä tasolla.
- Maakuntakonsernin yhteiset toimintaa ohjaavat arvot huomioidaan palvelulupauksessa (sisältö, toteutus, seuranta)
- Uskottavat, toimintaa ohjaavat ja toiminnassa selkeästi esille tulevat arvot ja palvelulupaus ovat alueen vetovoimatekijöitä ja osa alueen maineystyä – ”rima pitää asettaa kunnianhimoisesti riittävän korkealle”, jotta Kainuu erottuu muista, menestyy kilpailussa työvoimasta, opiskelijoista, asukkaista, matkailijoista ja investoinneista sekä vahvistaa alueen elinvoimaa sekä asukkaiden ja luonnon hyvinvointia
- Palvelulupaus kirjataan maakunnan ja palveluntuottajien välisiin sopimuksiin ohjaamaan tuotantoa sekä mahdollisiin kumppanuussopimuksiin

Kainuun maakuntakonsernin (järjestäjän) palvelulupaus kansalaisille

- Kainuuseen kannattaa tulla! Täällä on turvallista, luonto lähellä ja arki sujuu. Käytössäsi ovat monipuoliset ja laadukkaat palvelut. Kainuussa sinua tuetaan ja voit vaikuttaa. Maakuntaa kehitetään yhdessä.*

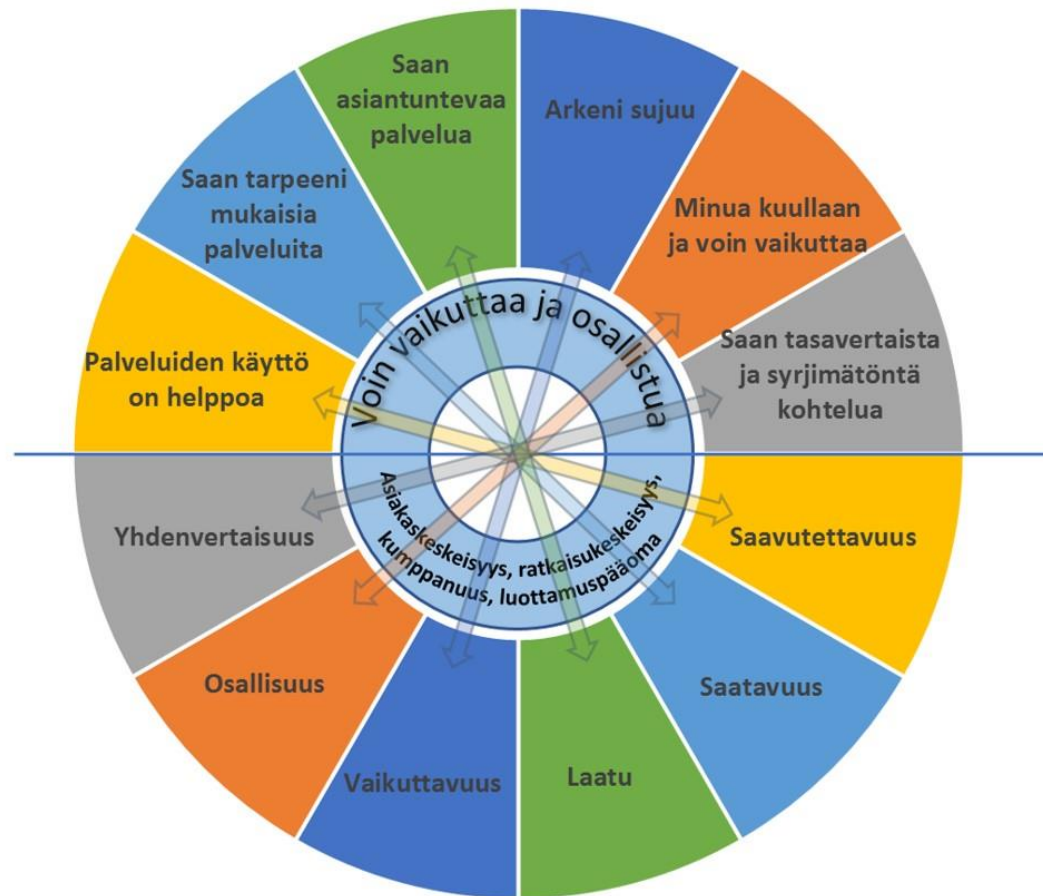
Kainutlaatuinen palveluluppaus

Kainuun liitto

*Kainuussa
on turvallista,
luonto lähellä
ja arki sujuu!
Tuemme
sinua!*

Asiakas- /asukasnäkökulma

Järjestämisnäkökulma

Selite eo. palvelulupauksen visuaaliseen porttiin

- Kuva kertoo mitä lupauksen kriteerit tarkoittavat asiakkaille ja mitä ne tarkoittavat järjestäjälle ja tuottajalle
- Asiakaspuoli sisältää konkreettisia esimerkkejä siitä, miten periaatteet huomioidaan eri palvelukokonaisuuksissa (SOTE, kasvupalvelut jne.)
- Viranomaispuoli sisältää mittarit, lait, jotka määrittävät palveluita, sekä linkit maakuntakonsernin eri palvelukokonaisuuksiin ja niiden palvelustrategioihin ja mittareihin
- Molemmat puolet ovat julkisia ja kaikille avoimia sekä visuaalisesti koukuttavia ja luovat vetovoimaista kuvaa alueesta

Kainuun maakuntakonsernin (järjestäjän) palvelulupaus – konsernia ohjaavat lupausta taustoittavat linjaukset I/III

- Kainuun maakunnan monikanavaisesti järjestämät palvelut ovat esteettömästi saatavissa ja saavutettavissa koko Kainuussa kaupunki- ja maaseutualueilla. Palvelut ovat laadukkaita, yhdenvertaisuuden vaatimukset huomioivia, turvallisia, vastaavat tarpeita ja saavat aikaan tavoiteltuja vaikutuksia. Palvelujen järjestäjä tunnistaa ennakoivasti ne tarpeet, ongelmat ja mahdollisuudet, joihin palveluja kohdentamalla saavutetaan laajimmat ja pitkäkestoisimmat positiiviset vaikutukset. Palvelutarpeita sekä palvelujen laatua ja vaikuttavuutta seurataan ja ennakoidaan. Saadut havainnot ohjaavat palvelujen kehittämistä ja kohdentamista. Tunnistettuja kehittämistarpeita ratkaisemaan luodaan toimivia palveluketjuja ja -kokonaisuuksia.*

Kainuun maakuntakonsernin (järjestäjän) palvelulupaus – konsernia ohjaavat lupauksista taustoittavat linjaukset II/III

Kainuun liitto

- Kansalaisten osallisuuden tasavertainen turvaaminen, asiakas- ja ratkaisukeskeisyys sekä laaja kumppanuus ovat palvelujen järjestämistä ja kehittämistä ohjaavia periaatteita. Järjestöt, yritykset, kansalaiset, kunnat, maakuntakonserni ja muu julkinen sektori rakentavat yhdessä Kainuun elinvoimaa ja hyvinvointia. Kainuun maakunta mahdollistaa kaikkien osallistumisen sekä on luotettava ja tavoiteltu yhteistyökumppani, joka esimerkillään vahvistaa toimivaa ja tuloksellista yhteistyötä sekä luottamus pääomaa Kainuussa.*

Kainuun maakuntakonsernin (järjestäjän) palvelulupaus – konsernia ohjaavat lupauستا taustoittavat linjaukset III/III

Kainuun liitto

- Hallinnon, kansalaisten ja kehittäjäkumppaneiden vuoropuhelulle on käytössä toimivat yhteydenpitokanavat. Kehittäjäasiakkuus eli Asiakkaiden ja yhteistyökumppaneiden antama palaute, palvelukokemukset ja ideat ovat tärkeitä ja ohjaavat palvelujen kehittämistä. Toimintatapoja ja toiminnan painopisteitä muutetaan tarvittaessa olosuhteiden muutosten ja saadun palautteen edellyttämällä tavalla. Palvelujen tuottajat ja maakuntakonsernin yhteistyökumppanit velvoitetaan sopimusjärjestelyillä noudattaman palvelulupausta.*
- Annetun palvelulupauksen toteutumiselle asetetaan mittarit, joita seurataan ja mahdolliset havaitut puutteet korjataan. Kainuun maakuntahallitus asettaa palvelulupauksen seurantaan monialaisen seuranta- ja arviointiryhmän. Maakuntahallitus ja -valtuusto vastaavat siitä, että annettu palvelulupaus toteutuu.*

Kommentteja / huomioitavia asioita palvelulupaukseen

esiteltyn

Kainuun liitto

**Kainuun kehittämisen yhteiset pitkän ajan
(2040) tavoitteet, joihin maakuntakonserni
yhteistyössä maakunnan muiden toimijoiden
kanssa pyrkii**

- Ohjausryhmä piti maakuntastrategian ja Kainuun kuntien strategioiden yhteensovittamista tärkeänä, toivoi uusia, innovatiivisia ja tehokkaita keinoja kansalaisten osallistamiseen strategiatyöhön sekä toivoi strategiaan tiivistä ja selkeää ilmaisua, jonka myös kansalaiset ymmärtävät ja hyväksyvät.
- Edelleen ohjausryhmä painotti oppivaa strategiatyötä. Sen mukaisesti strategian linjauksia pitää voida tarvittaessa nopeasti tarkentaa ja muuttaa olosuhteiden edellyttäessä strategian linjausten muuttamista. Huomioitava kuitenkin pitkän ajan strategisten tavoitteiden pysyvyys.

MH strategiakäsittely 19.3.2018

Kainuun liitto

- MH kävi kokouksessaan 19.3 linjauskeskustelua maakuntastrategian sisällöstä, keskustelussa pidettiin tärkeinä strategiassa fokusoitavina seuraavia teemoja:
 - Osaamisen kehittäminen ja vahvistaminen
 - Vähenevän ja vanhenevan väestönkehityksen pysäyttäminen
 - Kainuun kärkitoimialojen kehittäminen (liiketoimintaekosysteemit)
 - Aukkaiden hyvinvoinnin ennaltaehkäisevä edistäminen – tehokas keino hillitä menojen kasvua
 - Ikääntyvän väestön toimintakyvyn ylläpitäminen
 - Työpaikkojen ja toimeentulomahdollisuuksien luominen Kainuuseen
 - Kainuun työnantajien henkilöstöpolitiikan kehittäminen – työpaikkojen vetovoimaisuuden vahvistaminen

MH totesi että strategiaprosessissa pitää ensin määritellä Kainuun alueen kehittämisen strategiset linjaukset ja tämän jälkeen määritellä konsernin ja sen osien toiminnalliset tavoitteet

- **KAINUUN KEHITTÄMISTARPEET / ONGELMAT, JOIHIN UUDEN MAAKUNNAN PITÄISI ERITYISESTI TARTTUA**
 - Kainuun väestökehityksen kääntäminen positiiviseksi (määrä ja rakenne) sekä huoltosuhteen parantaminen
 - Osaavaa työvoimaa yritysten tarpeisiin (työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaanto)
 - Terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen
 - Kainuun saavutettavuuden parantaminen
 - Koulutus ja osaaminen
 - Yrittäjyyden kehittäminen
 - Aktiivisesti suunnan muutos - asiat pitää alkaa tekemään toisin
 - Segregaation purkaminen ja sukupuolisensitiivinen elinvoiman kehittäminen
 - Vetovoimaisen Kainuu-kuvan vahvistaminen

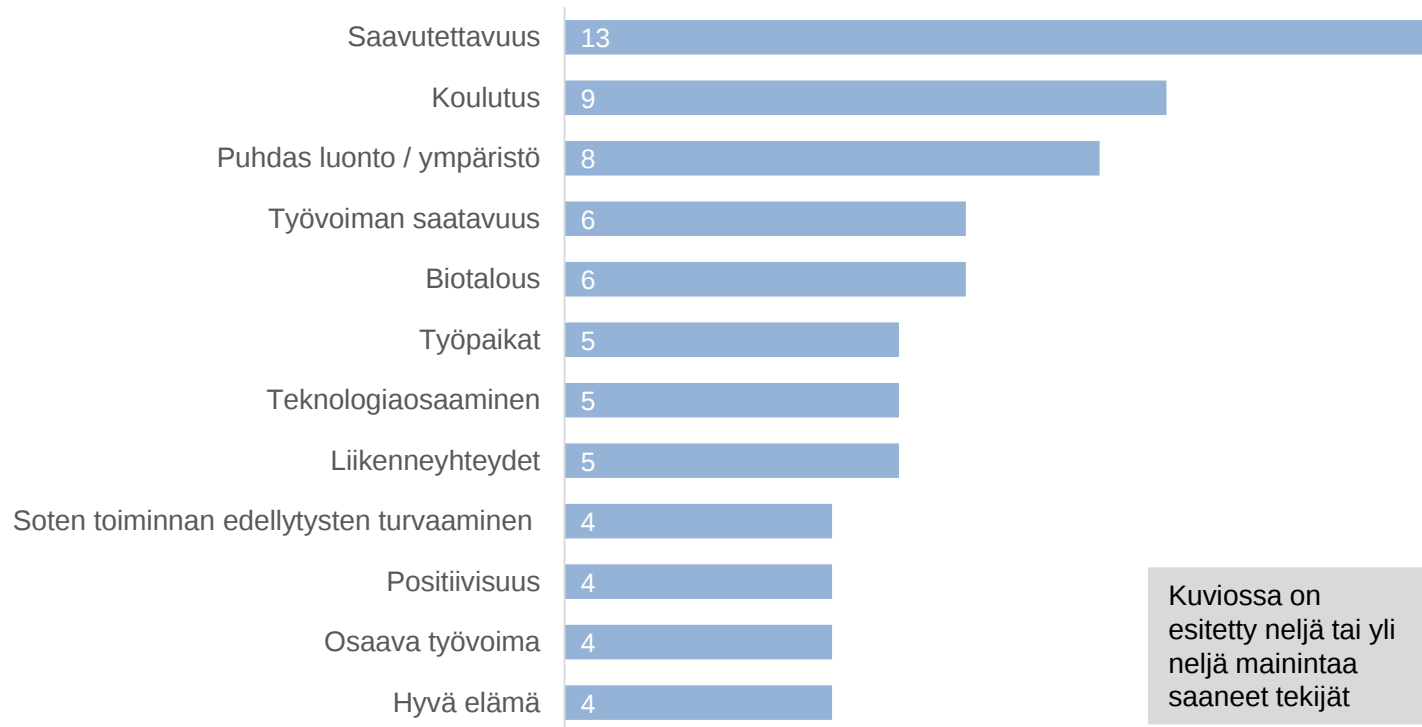

- **MINKÄ VAHVUUKSIEN HYÖDYNTÄMISEEN KAINUUN MAAKUNTASTRATEGIASSA TULISI ERITYISESTI KESKITTÄÄ?**
 - Luonto ja luonnonvarat – kestävä aineellinen ja aineeton hyödyntäminen
 - Vahvat kärkielinkeinot, kuten matkailu, pelialateollisuus ja uudet avaukset,
 - Yhteisöllisyys – maakuntaidentiteetti
 - Kokonaisturvallisuus
 - KAMK ja valmistuvien työllistäminen Kainuuseen
 - Helppo arki
 - Vetovoimaisuus näkyväksi
 - Kainuulainen ihminen
 - Maaseutu
 - Kainuu Suomen etätyömaakunta

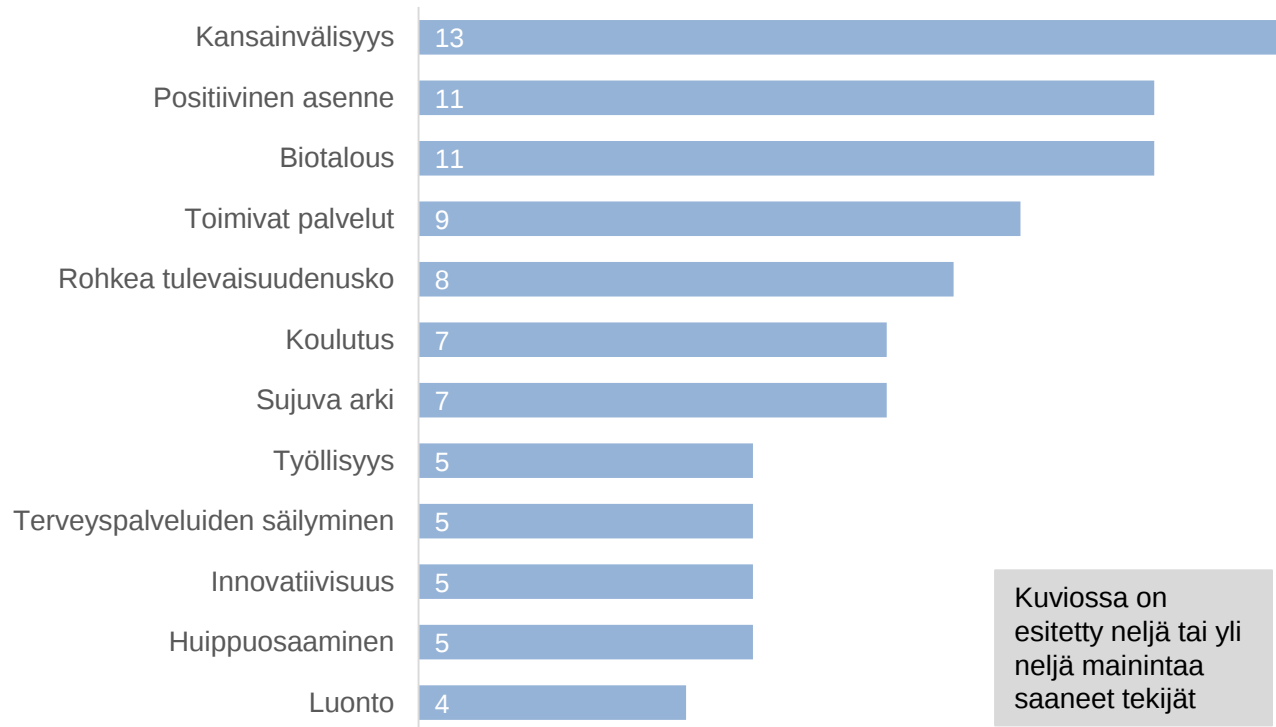
***Strategiaseminaari 20.6.2018 luottamushenkilöille ja
maakuntauudistuksessa mukana oleville virkahenkilöille***

VAHVIMMAT MENESTYSTEKIJÄT

Mitä menestystekijöitä tulevan maakuntakonsernin pitäisi pystyä vahvistamaan Kainuussa? (N=39)

Mitä menestystekijöitä tulevan maakuntakonsernin pitäisi pystyä vahvistamaan Kainuussa? (N=37)

***Strategiaseminaari 20.6.2018 luottamushenkilöille ja
maakuntaudistuksessa mukana oleville virkahenkilöille***

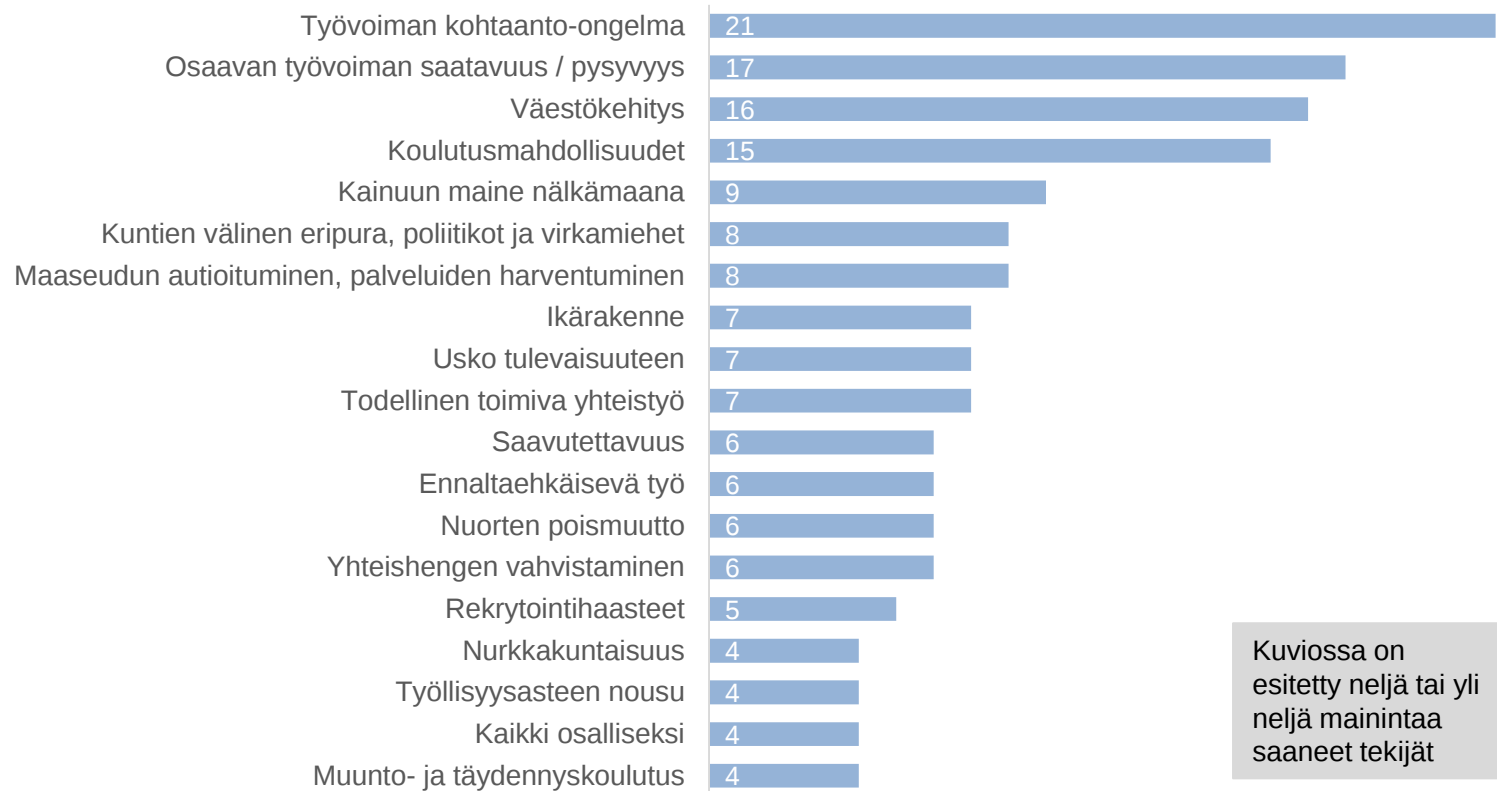
TÄRKEIMMÄT ONGELMAT

Mitä ongelmia tulevan maakuntakonsernin pitää pystyä ratkaisemaan tai lieventämään? (N=39)

VIRKAHENKILÖT

Mitä ongelmia tulevan maakuntakonsernin pitää pystyä ratkaisemaan tai lieventämään? (N=38)

Kuviossa on
esitetty neljä tai yli
neljä mainintaa
saaneet tekijät

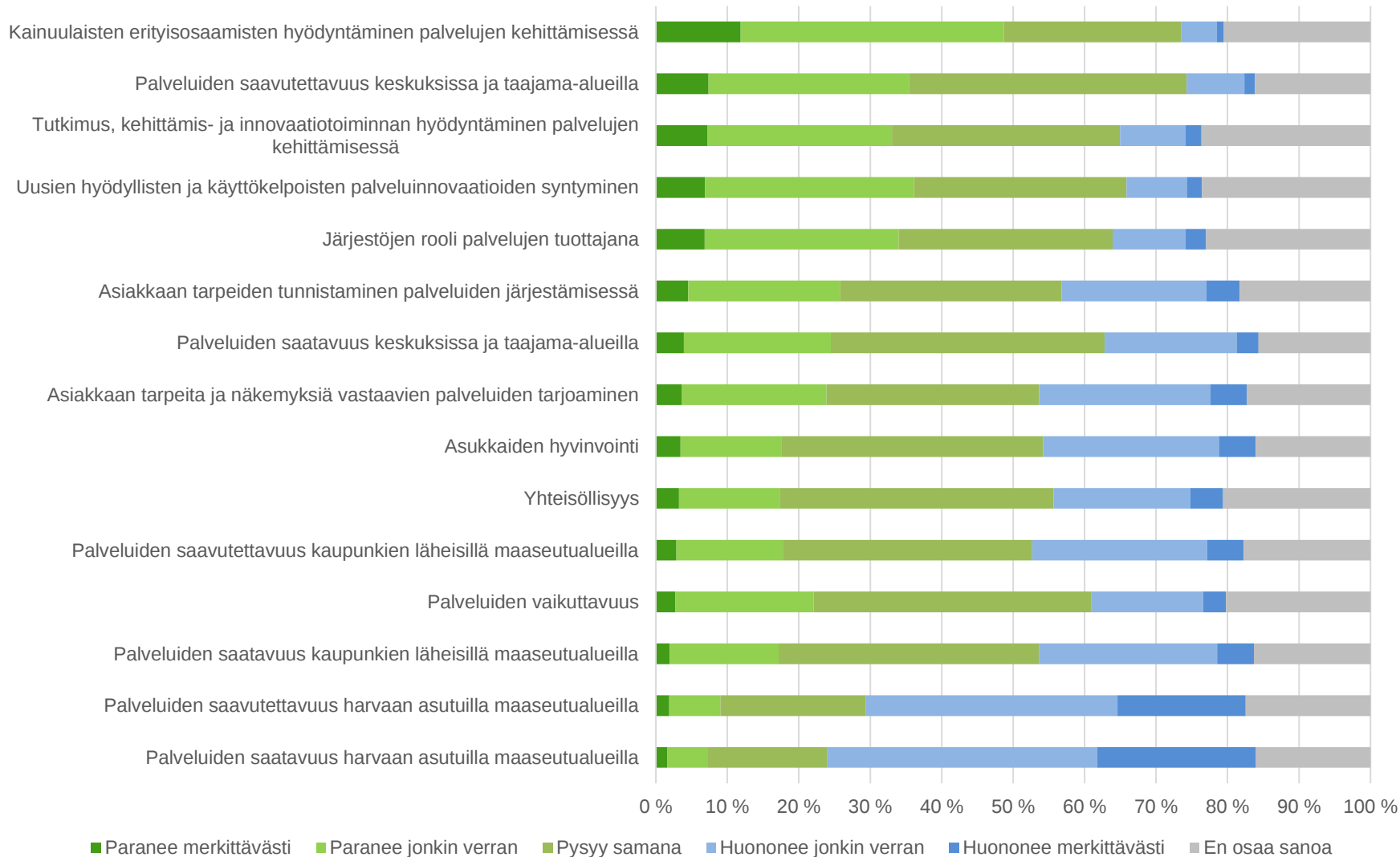
Kainuun vahvimmat **menestys- ja vetovoimatekijät**, joita tulevan maakuntakonsernin pitäisi pystyä Kainuun liitto vahvistamaan (työntekijä & luot.henk.kysely 5/ 2018)

- **Puhdas ja kaunis luonto** (242 mainintaa)
- Riittävät, laadukkaat ja saavutettavat palvelut eri ryhmille ja palveluiden kehittäminen (123 mainintaa)
- Työpaikkojen lisääminen, työllisyysasteen nostaminen ja tähän kytkeytyen houkuttelevat työpaikat ja hyvinvoiva henkilöstö (121 mainintaa)
- Koulutus ja osaaminen – osaavan työvoiman saatavuus sekä monipuolinen koulutustarjonta ja –mahdollisuudet (119 mainintaa)
- Matkailu, erityisesti luontomatkailu (102 mainintaa)
- Yrittäjyyden edistäminen ja tukeminen, yritystoiminnan edellytysten vahvistaminen (60 mainintaa)
- Hyvä ja toimiva yhteistyö alueen eri toimijoiden kesken, yhdessä tekeminen (49 mainintaa)
- Sujuva ja helppo arki, elämisen laatu (34 mainintaa)
- Positiivinen asenne, tulevaisuudenusko, kehittymishalu, innovatiivisuus (32 mainintaa)
- Turvallisuus (32 mainintaa)

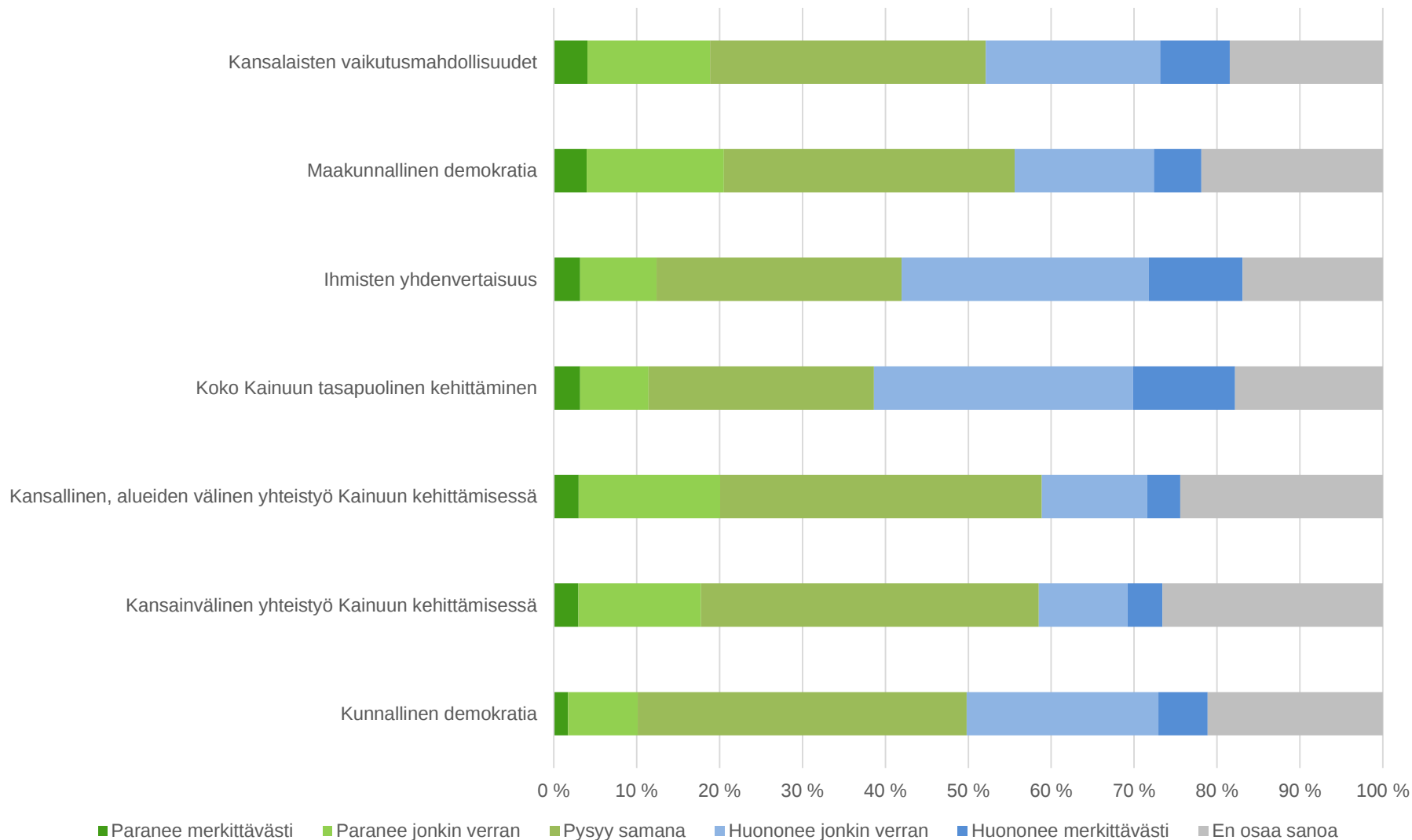
Kainuun **suurimmat ongelmat**, jotka tulevan maakuntakonsernin pitää pystyä ratkaisemaan Kainuun liitto lieventämään (työntekijä & luot.henk.kysely 5/ 2018)

- Väestön väheneminen, ikääntyminen ja huoltosuhteen heikkeneminen, muuttotappiot erityisesti nuorista ja työikäisistä (298 mainintaa)
- Työttömyys, yritysten ja työpaikkojen väheneminen (142 mainintaa)
- Palvelujen saatavuuden heikkeneminen (141 mainintaa)
- Pula osaavasta työvoimasta (135 mainintaa)
- Kainuulaisten sairastavuus, syrjäytyminen ja sosiaaliset ongelmat (67 mainintaa)
- Koulutus- ja opiskelumahdollisuuksien kaventuminen (55 mainintaa)
- Saavutettavuus; pitkät etäisyydet kuntien välillä ja muualle Suomeen, tieverkon kunto, heikko julkinen liikenne (41 mainintaa)
- Heikko talous ja elinvoima (39 mainintaa)
- Kainuun heikko imago ja vetovoima (32 mainintaa)
- Alueiden autioituminen ja syrjäseutujen kurjistuminen (31 mainintaa)

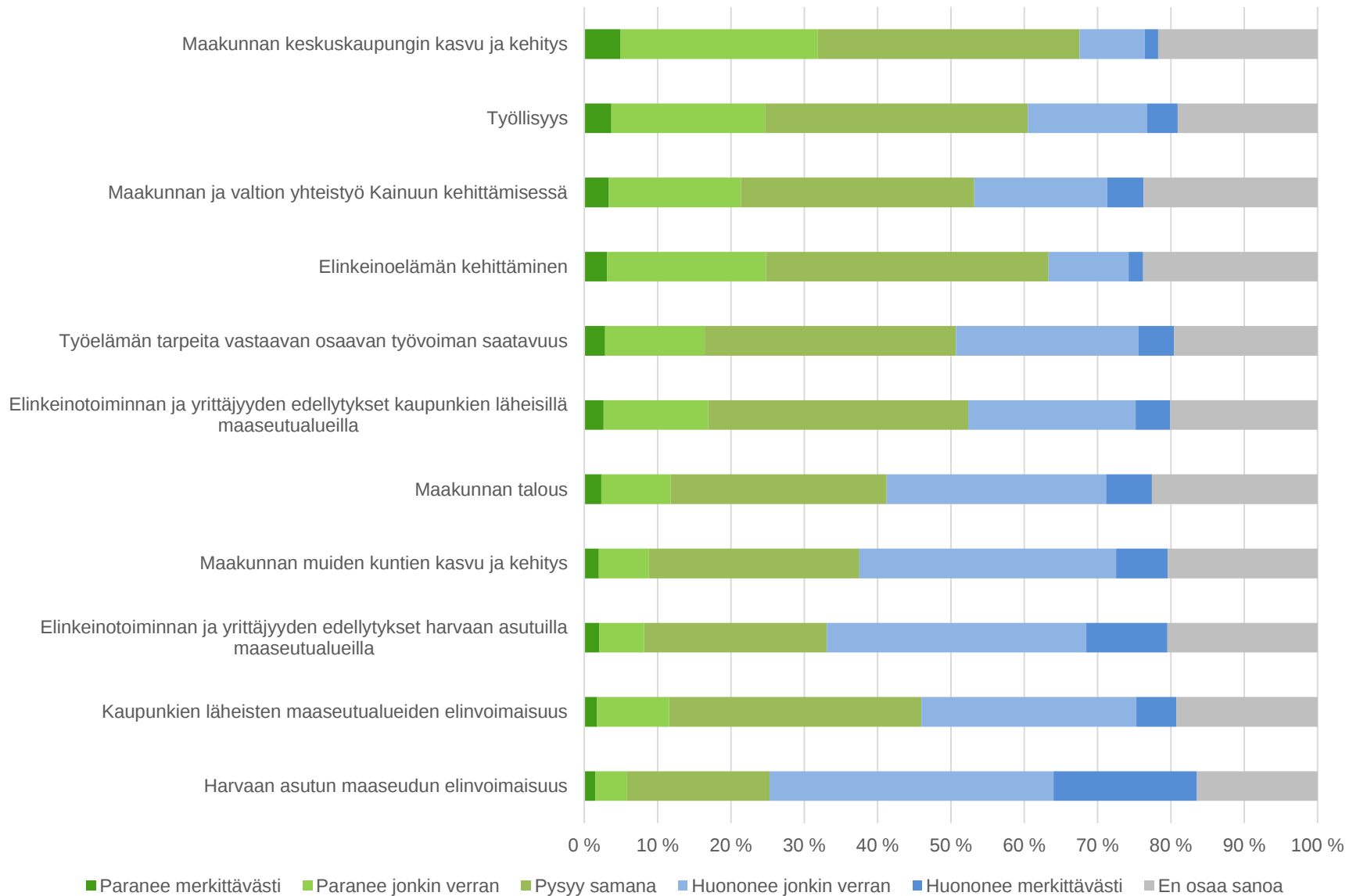
Maakuntauudistuksen vaikutukset palveluihin (työntekijä & luot.henk.kysely)

Maakuntauudistuksen vaikutukset demokratian ja yhdenvertaisuuden teemoihin (työntekijä & luot.henk.kysely)

Maakuntauudistuksen vaikutukset elinvoiman teemoihin (työntekijä & luot.henk.kysely)

Kainuu-ohjelma / strategiset tavoitteet vuoteen 2035

- Tuore ohjelmatyö hyödynnetään maakuntastrategiassa:
 - KAINUUN MAAKUNTASUUNNITELMA 2035
 - Strategiset tavoitteet vuoteen 2035
 - Hyödynnetään muotoiltaessa maakuntakonsernin strategian tavoitteita vuoteen 2040

1. **Yritystoiminnan kasvua osaamisella, viennillä ja investoinneilla** (kasvun pullonkaulojen ratkaisu, mkl. osaavan työvoiman saatavuus)
2. **Toimivat palvelut, vetovoima ja luonnonläheisyys** (KV ja ylimaakunnalliset yhteydet vyöhykkeet ja yhteistyö)
3. **Hyvinvoiva Kainuu** (hyvinvoinnin kehittäminen)
4. **Kainuun kehityksen määrälliset tavoitteet** (väestö, talous, hyvinvointi, ympäristö, ilmastovastuullisuus)
5.

Kyselyssä & työpajoissa korostuneet

Kainuun liitto

- Kainuun pitkän ajan kehittämisen tavoitteet
 - Vähenevän ja vanhenevan väestönkehityksen pysäyttäminen
 - Osaavan työvoiman saatavuuden turvaaminen, kohtaanto-ongelma ja työllisyysaste
 - Luonto ja luonnonvarat – kestävä aineellinen ja aineeton hyödyntäminen
 - Saavutettavuuden parantaminen
 - Palvelujen kehittäminen (saavutettavuus ja saatavuus koko Kainuussa)
 - Kainuun puhdas ja kaunis luonto – kestävä hyödyntäminen palveluina ja tuotteiden raaka-aineena sekä pito- ja vetovoimatekijänä
 - Koko Kainuun mahdollisuuksien optimointi
 - Terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen, kainuulaisten hyvinvoinnin vahvistaminen

Kommentteja / huomioitavia asioita esitelyihin Kainuun pitkän ajan kehittämisen tavoitteisiin?

Kainuun liitto

Maakuntakonsernin toimintaa ohjaavat arvot

Strategiaseminaari 20.6.2018 (maakunnalliset luottamushenkilöt, työntekijät): arvot

Kainuun liitto

- **Luottamushenkilöt:** eniten korostuivat:
 - suvaitsevaisuus, **yhdenvertaisuus**, luottamus, **oikeudenmukaisuus**, **avoimuus**, koko Kainuun huomiointi
- **Työntekijät:** eniten korostuivat:
 - asiakaslähtöisyys, **yhdenvertaisuus**, **avoimuus**, **oikeudenmukaisuus**

LUOTTAMUSHENKILÖT

Mitä ovat mielestäsi keskeisiä tulevan maakuntakonsernin arvoja? (N=26)

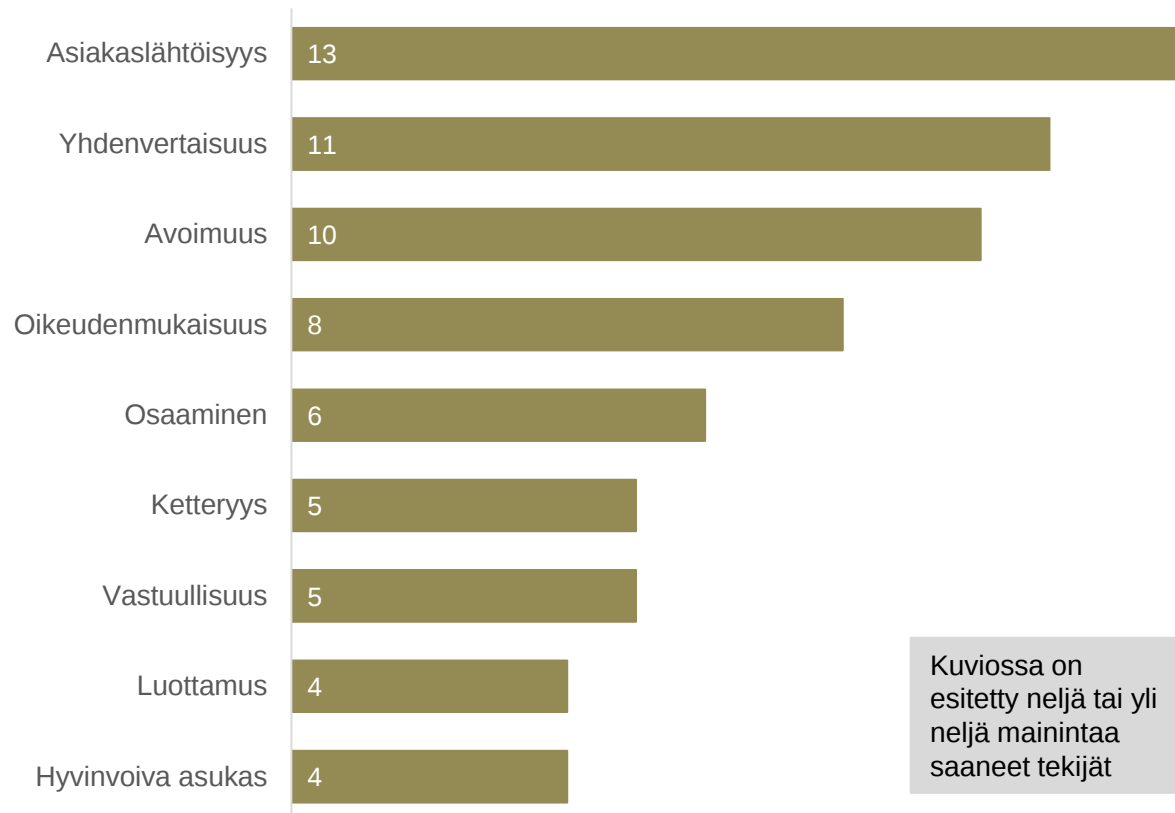

Kuviossa on esitetty neljä tai yli neljä mainintaa saaneet tekijät

VIRKAHENKILÖT

Mitä ovat mielestäsi keskeisiä tulevan maakuntakonsernin arvoja? (N=32)

Kuviossa on esitetty neljä tai yli neljä mainintaa saaneet tekijät

Avoimia vastauksia 73 kpl

- Koko Kainuun kehittäminen, maaseutu, alueellinen tasa-arvo (14 mainintaa)
"Yhdessä tekeminen realiteetit huomioon ottaen. Pois vastakkainasettelu pienet kunnat vastaan suuret. Jos suuret (suuri) menestyy niin koko maakunta menestyy."
- Oikeudenmukaisuus ja yhdenvertaisuus, tasa-arvo, ihmisten kunnioittaminen (10 mainintaa)
"Oikeudenmukaisuus, kaikkia kohdellaan oikeudenmukaisesti ja tasapuolisesti."
- Luotettavuus, luottamus, rehellisyys (7 mainintaa)
- Yhteistyö, yhteen hiileen puhaltaminen (7 mainintaa)
- Avoimuus, rehellisyys ja toisten kuunteleminen (7 mainintaa)
- Vastuullisuus, eettisyys((7 mainintaa)
- Ekologisuus, ympäristöarvot, luonto (6 mainintaa)
- Asiakaslähtöisyys, osallistaminen, tarpeisiin vastaaminen, palveluhenkisyys (4 mainintaa)
- Elämänmyönteisyys, positiivisuus, kiittäminen (4 mainintaa)
- Edistyksellisyys, muutosvalmius, rohkeus (3 mainintaa)

Ehdotus maakuntakonsernin toimintaa ohjaaviksi arvoiksi*

- Tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja oikeudenmukaisuus
- Avoimuus
- Suvaitsevaisuus ja monikulttuurisuus
- Positiivisuus ja kannustaminen
- Koko Kainuun mahdollisuuksien optimointi
- Sosiaalisen ja luottamus pääoman vahvistaminen
- Kehityksen kestävyys varmistaminen (ekologinen, sosiaalinen, taloudellinen ja kulttuurinen)
- *ks. erillinen liite (Kainuun maakuntakonsernin kehittämistyön arvot_5.11.2018)

Kommentteja / huomioitavia asioita maakuntakonsernin arvoihin

Kainuun liitto